

מכללת סמינר הקיבוצים

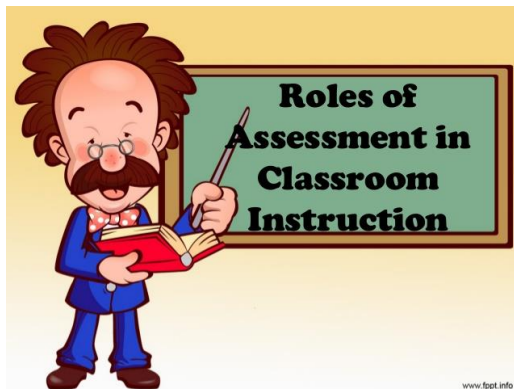
הערכה בשירות הלמידה בסביבה מתוקשבת

ד"ר מיכל לוי-קרן

הדרכה לסגל המרצים

בפקולטה למדעים

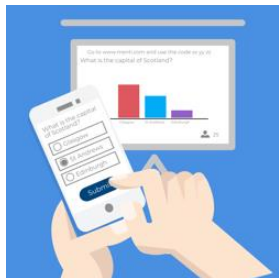
אוגוסט, 2020

סדר היום

- הכרות
- מטרת המפגשים והמבנה שלהם
- תפיסות בהתייחס לתהליכי הוראה-למידה-הערכה בכלל ומקוונים בפרט
- הקניית מושגים בסיסיים (מהי הערכה; גישות להערכת הישגים, הערכה מסורתית לעומת חלופית ועוד)
- כיצד ניתן לבצע הערכה מיטבית

נתחיל בשאלת סקר...

באיזו מידה שילבת כלים דיגיטליים בהוראה בסימסטר
האחרון?

Go to
www.menti.com

Enter the code
95 85 61

Or use QR code

<https://www.mentimeter.com/s/16f2f52569fb3ec987a52f838e141ef0/549fedb897da>
<https://www.menti.com/vg66tmem8s> קישור לקוד הצבעה:

כמה מילים על המפגשים

מטרות המפגשים

- היכרות עם מושגים בסיסיים בתחום של הערכת לומדים
- יצירת שיח שיתופי בין המרצים בהיבטים שונים הקשורים להערכת לומדים
- יישום של התכנים הנלמדים בתכנון ההוראה לשנה הבאה
- יצירת מאגר של חומרים בנושא הערכה

מבנה המפגשים

- מפגש משותף להקניית מושגים בסיסיים, תפיסות ועקרונות בישום של הערכה מיטבית
- מפגש בקבוצות קטנות בנושא כלי הערכה דיגיטליים
- מפגש בקבוצות קטנות שיוקדש לתכנון אישי של היבט ההערכה לקראת השנה הבאה

מילוי שאלון למיפוי הצרכים שלכם
בנושא דרכי ההערכה שתמצאו ליישם
<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdXfb0Jtj0cqH-QgX2ZR8EUS5dudQsNgJ5LU8mO2oKu3Ua1nw/viewform>

תפיסות בהתייחס לתהליכי הוראה-למידה-הערכה בכלל ומקוונים בפרט

- קבלת השינוי שנכפה עלינו, מוכנות לצאת מאזור הנוחות
- פסימיסט רואה קושי בהזדמנות, אופטימיסט רואה את ההזדמנות בקושי (וינסטון צ'רצ'יל)
- תפיסה של למידה לאורך החיים (Life Long Learning)
- תפיסת תפקיד המורה כשותף בכל המהלכים הקשורים בהוראה למידה והערכה יחד עם הסטודנטים והעמיתים כחלק מקהילה לומדת
- פיתוח מקצועי המותאם למאפייני המורים לצורך יצירת שפה פדגוגית אחידה ותרבות של למידה משותפת
- תפיסת הטכנולוגיה המתחדשת בתהליכי ה"ה" (הוראה-למידה-הערכה)

1. מהי הערכה

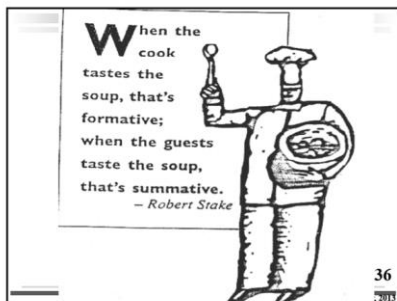
הערכה (assessment) היא מונח כללי הכולל את **המגוון המלא של שיטות ודרכים** לקבלת מידע אודות הלמידה של התלמיד, ואת השיפוט הערכי לגבי התקדמותו בלימודים. הערכה מתייחסת לטיב הביצוע של הפרט (בירנבוים, 1997, עמ' 5).

תהליך הערכה, אם כן, הוא תהליך של הסקת מסקנות על סמך **נתונים וראיות**.

כאשר מדובר בהערכת לומדים, התוצאות אינן אלא **אומדן** של מה התלמיד יודע ומסוגל לעשות.

2. גישות להערכת הישגים

- **הערכה לשם למידה (assessment for learning)** - הערכה מעצבת (formative assessment): מתן משוב מפורט לשם קידום הלמידה וההוראה **תוך כדי תהליך ההוראה**. ההערכה משמשת בסיס ותנאי הכרחי לתיקון ושיפור תהליך ההוראה-למידה בזמן-אמת.
- **הערכה של הלמידה (assessment of learning)** - הערכה מסכמת (summative assessment): הערכה של רמת ההישגים הלימודיים של כל תלמיד **בסוף תהליך הלמידה**: בסוף השנה, בסוף השליש או עם סיום הלימוד של יחידת חומר מסוימת. למשל, מבחני-בגרות.
- ולמי שהאוכל מדבר אליו...כשהטבח טועם את המרק שהוא מכין – זאת הערכה מעצבת... כשהאורח במסעדה טועם את המרק שהטבח הכין – זאת הערכה מסכמת... (Scriven, 1967, p. 19).

3. סוגי הראיות להערכת הישגים

מתוך: בירנבוים, מ' (1997). חלופות בהערכת הישגים. תל-אביב: רמות, עמ' 116.

4. מהי הערכה חלופית

הערכה חלופית היא מושג כולל לאמצעי ההערכה הנוספים למבחן. היא מהווה חלופה להערכה המסורתית והמקובלת, המבוססת על מבחנים (שאלות שברובן **אינן קשורות לחיי התלמיד**).

ההערכה החלופית בודקת את יכולות התלמיד שאינן נבדקות במבחן רגיל: היא בודקת מה מידת יכולתם של תלמידים ליישם את הידע, המיומנויות וההבנה שרכשו – בתנאים הקובעים של **"העולם האמיתי"** שמחוץ לבית הספר.

ההערכה החלופית משולבת כחלק מתהליך ההוראה, ומתמקדת בהערכת תהליך הלמידה לצד הערכת תוצריה.

מהי הערכה חלופית -מאפיינים

([סרטון](#) מתוך האתר: חינוך ופדגוגיה)

השוואה בין תרבות של הערכה מסורתית (תרבות הבחינה) לתרבות של הערכה חלופית (תרבות הערכה)
מבוסס על: בירנבוים, מ' (1997). חלופות בהערכת הישגים. תל-אביב: רמז

השוואה בין הערכה מסורתית להערכה חלופית

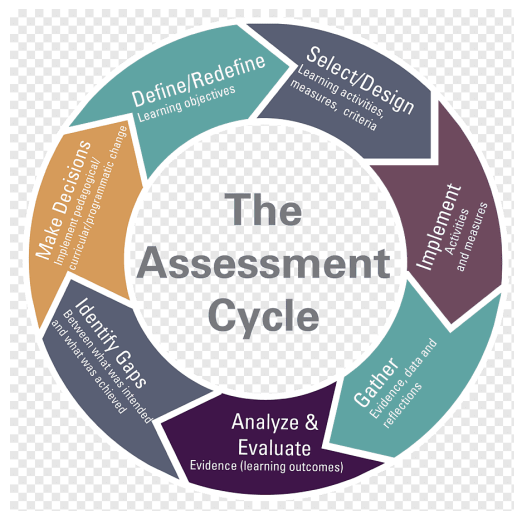
הערכה מסורתית	הערכה חלופית	
מי אחראי להערכה?	המורה והתלמיד שותפים לאחריות ההערכה.	
מי מעריך?	המורה, התלמיד את עצמו, הערכת עמיתים.	
היכולות המוערכות	יכולות קוגניטיביות בלבד, יש דגש על יכולת לוגית ויכולת לשונית.	יכולות בתחום הקוגניטיבי וכן בתחום חברתי ואישי רגשי, מבוסס על ההנחה של אינטליגנציות מרובות.
באילו כלים מעריכים?	מבחן בלבד	באמצעות תלקיטים, הכנת משחק, בניית דגם, כתיבת עבודה, דו"ח סיור וכו'
סוג המטלות	סינתטיות	אותנטיות, רלוונטיות לחיי התלמידים, לקוחות מהחיים "האמיתיים" מחוץ לכותלי ביה"ס
מה מעריכים?	רק תוצרים	תהליכים וגם תוצרים, יכולת רפלקציה, הרהורים על חשיבה.
הקריטריונים להערכה	נסתרים מן התלמיד	ידועים לתלמיד מראש, ולעיתים מגובשים עם תלמידים
המשוב	מבוטא באמצעות ציון מספרי אחד	מבוטא באמצעות פרופיל ביצוע מפורט, תוך הדגשת ההישגים האישיים. המשוב הנו פירוש אינטגרטיבי לביצועי המוערך.

5. מהו תהליך מיטבי של הערכה לשם למידה – הל"ל (בירנבוים, 2007):

- מומלץ שלא להסתפק ב"הערכה המסכמת" המפיקה ציון מסכם בלבד.
- מומלץ לאמץ את הגישה האיכותית (הל"ל) בהערכה כדי לשפר את ההוראה ולקדם את הלמידה.

- תהליך מיטבי של הל"ל כולל חמישה שלבים:

1. הגדרת **יעדים** (סימון המטרה);
2. **פיתוח כלים** מתאימים לאיסוף ראיות על מיקומו של הלומד ביחס למטרה;
3. איסוף הראיות;
4. ניתוח ופירוש הראיות (אבחון הפער בין הרצוי למצוי);
5. נקיטת **צעדים** מתאימים לצמצום הפער ולהערכת יעילותם.

6. לסיכום: היבטים שיש להתייחס אליהם בהערכה

1. תהליך הערכה הנו חלק בלתי נפרד מתהליך ההוראה והלמידה כולו
2. ההערכה הינה תהליך מעצב ובונה ולא רק מסכם
3. ההערכה תתייחס לביצועי ההבנה של הלומדים
4. ההערכה תתרחש במסגרת שיח מתמשך בין המורים ללומדים, כשהלומדים לוקחים חלק פעיל בתהליכי ההערכה
5. ההערכה צריכה לכלול מטלות משמעותיות ומאתגרות
6. הערכה במציאות המקוונת צריכה להיות רב-ממדית, רב-גונית ורב-פעמית

כיצד ניתן לבצע הערכה מיטבית?

עשה ואל תעשה בהערכת סטודנטים

(מתוך: הערכת סטודנטים - ימי קורונה והזדמנויות להמשך גם בימים כתיקונם)
ד"ר אירית לוי-פלדמן, ד"ר מיכל לוי-קרן וד"ר נגה חרמון)

☐ תנו משקל למטלות שוטפות (ציון או מתן נקודות על עצם ההגשה)

☐ אפשרות: החליטו שסך המטלות (או חלקן) ירכיבו את ציון הקורס ובמקביל וותרו על עבודה או מבחן מסכמים

☐ שלבו דרכי הערכה חלופיות, מעניינות ויצירתיות

☐ תנו לסטודנטים משוב מקדם על ביצועיהם

☐ שקפו והסבירו לסטודנטים על השינויים שעשיתם

☐ המשיגו את מרכיבי ההערכה באופן ברור בסילבוס

☐ עדכנו את משקל המטלות בפורטל המרצים (עד 16.5)

☐ אל תיצמדו בכוח להערכה שנקבעה מראש אם היא לא מתאימה

☐ אל תעמיסו ותכבידו בהערכה שלא לצורך, בוודאי לא בימים אלו

☐ אל תסתמכו על כלי הערכה אחד בלבד ואל תקבעו את הציון הסופי על סמך כלי זה